

Høringsvar på skolestruktursaken fra Utdanningsforbundet ved Gausdal videregående skole og lokallaget i Utdanningsforbundet Gausdal

Østre Gausdal, 27.08.2024

Utdanningsforbundet ved Gausdal videregående skole, Pierre de Coubertin, og lokallaget i Utdanningsforbundet Gausdal har følgende innspill til skolestruktursaken i Lillehammerregionen.

Sammendrag

I alternativ 1 og 2 foreslås det å flytte påbygg til Gausdal vgs, noe som vil bidra til å opprettholde Gausdal vgs som et godt alternativ for elever i hele Lillehammerregionen som ønsker å gå på studiespesialisering på en mindre skole. Det er også med på å sikre et fortsatt godt kompetent faglig miljø for fellesfagene på idrettsfag. I tillegg vil dette være med på å gjøre at skolen kan fortsette å tilby god bredde i programfagstilbudet på studiespesialisering.

Idrettsfagstilbudet ved Gausdal videregående skole er svært populært og har stabil høy søkning. Hvert år er det mellom 70 og 100 ungdomsskoleelever som har idrettsfag på Gausdal vgs som sitt førsteønske når de skal begynne på videregående skole. Idrettsfag i Gausdal, med sine 180 idrettsfagelever, er også størst av de totalt 11 idrettsfagstilbudene som finnes i Innlandet fylke. Gausdal vgs er også uten sammenligning den skolen i Innlandet med de beste fasilitetene for idrettsfag.

Flytting av idrettsfag til Lillehammer vil ikke kunne la seg gjennomføre slik tilbudet er i dag. Det viktigste i omstruktureringen bør være hensynet til elevene. En eventuell flytting av idrettsfag fra Gausdal til Lillehammer vil med bakgrunn i mangelen på idrettsanlegg og andre fasiliteter som er nødvendige for å drifte utdanningsprogrammet, gi et mye dårligere idrettsfagstilbud i regionen.

Alternativ 3 krever bygging av én ny idrettshall på Lillehammer. Dette er ikke nok for å dekke undervisningsens behov. Det er hverken økonomisk eller bærekraftig å tømme relativt nye idrettsanlegg i Gausdal og bygge nye i et allerede fortettet Lillehammer. De nye hallene må ligge i umiddelbar nærhet til skolen, hvis det skal være praktisk mulig å gjennomføre idrettsundervisningen. Avstanden til de eksisterende hallene på Lillehammer vil bidra til at deler av den lovpålagte undervisningstiden bortfaller på grunn av tid til forflytning fra skolen til treningssted. Fellesfagsundervisningen må nødvendigvis fortsatt foregå på skolen.

Vårt hovedsyn er at Gausdal videregående skole, Pierre de Coubertin må bestå og styrkes.

Under følger argumentasjon og utdyping som understøtter vår hovedkonklusjon.

Argumentasjon for støtte til alternativ 1 og 2 i innstillingen

Viktige stikkord

- Sikre elever i regionen valgmuligheter innenfor studiespesialisering.
- Styrke programfagtilbudet på studiespesialisering ved å flytte påbygg til Gausdal.
- Sikre et kompetent fagfellesskap i fellesfag og sikre kvaliteten for idrettsfag.

I alternativ 1 og 2 er det forslag om å styrke Gausdal vgs med påbygg til generell studiekompetanse. Gausdal vgs har to utdanningsprogram, idrettsfag med to klasser på hvert trinn og studiespesialisering med en klasse på hvert trinn. Begge utdanningsprogrammene er studieforberedende. Det innebærer blant annet at omfanget av det som i skolen kalles fellesfag er det samme på disse utdanningsprogrammene. Det vil si fagene engelsk, fremmedspråk, geografi, historie, matematikk, naturfag, norsk, religion og samfunnskunnskap.

Når det gjelder programfag, dvs. de fagene som er særpreget ved de ulike utdanningsprogrammene, er det forskjeller på idrettsfag og studiespesialisering. Den ene forskjellen er at idrettsfag har flere timer programfag, den andre er at det på studiespesialisering er langt større valgfrihet enn på idrettsfag.

Viktig med et visst omfang av valgfrie programfag

Studiespesialisering er delt i to programområder: realfag og språk, samfunnsfag og økonomi. Videre har disse to programområdene en rekke fag som rettslære, psykologi, sosiologi, matematikk, biologi, kjemi og fysikk som elevene kan velge blant. Det er krav til visse kombinasjoner ved søknad til høyere utdanning, og enkelte studier som legestudiet, veterinærstudiet og andre, har krav til søkeren om et bestemt omfang realfag. Det er med andre ord viktig at en skole med studiespesialisering kan tilby elevene et visst omfang av valgfrie programfag.

For nettopp å sikre at Gausdal vgs fortsatt skal kunne tilby god bredde i valgfrie programfag innenfor begge programområdene på studiespesialisering, er det viktig å sikre stabil elevtilgang gjennom å legge tilbud hit som rekrutterer fra hele regionen.

Skolen er, som alle andre skoler, sårbar for svingninger i søkertallet på studiespesialisering, og vi mener sårbarheten kan forebygges ved å flytte påbyggsklasser på Lillehammer videregående skole avdeling nord til Gausdal. Elevene som går på påbygg til generell studiekompetanse, skal nemlig også velge blant programfagene som tilbys på studiespesialisering. Dermed blir det flere elever til å velge fag, og fagtilbudet kan utvides og/eller sikres.

Trivsel på mindre skoler

Å flytte påbygg til Gausdal vil verken kreve ombygging eller rokke ved eksistensgrunnlaget til Lillehammer vgs. Det vil derimot bidra til å opprettholde Gausdal som et godt alternativ for elever i hele Lillehammerregionen som ønsker å gå på studiespesialisering på en mindre skole. Noen elever trenger et miljøskifte, og noen elever ønsker et miljøskifte når de skal begynne på videregående skole.

Det bidrar til økt trivsel og dermed til å forebygge frafall. Å forebygge frafall er å forebygge marginalisering og utenforskap. De siste fem årene har mellom 90 og 100 prosent av avgangselevne på studiespesialisering i Gausdal fullført og bestått utdanninga. Dette er tall som viser at skolen er et viktig bidrag her.

Det er flere grunner til at utdanningsprogrammene i Gausdal har høy gjennomføringsprosent. En av dem er at skolen er oversiktlig, både når det gjelder fasiliteter og struktur. Det gir rom for at lærere og elevtjeneste kan følge elevene tett, og som vi vet er tett oppfølging viktig for ungdom.

Studiespesialisering er videre et utdanningsprogram som tiltrekker seg godt kvalifiserte lærere også i fellesfag som f.eks. naturfag, norsk, matematikk og fremmedspråk. Dette er som nevnt innledningsvis like viktige fag på idrettsfag som på studiespesialisering. Vi mener at å styrke studiespesialisering også vil bidra til å styrke idrettsfag. Faglærerne underviser på begge utdanningsprogram, og det er selvsagt slik at elevene får god undervisning gjennom å ha godt kvalifiserte lærere. Det at tilbudet på studiespesialisering styrkes ved å tilføre klasser i påbygg vil være med på å sikre et kompetent fagfellesskap.

Argumenter for hvorfor alternativ 3 med flytting av idrettsfag fra Gausdal videregående skole til Lillehammer videregående skole er svært ugunstig for elevene og idrettsfagtilbudet.

Viktige stikkord, Gausdal vgs har:

- **To idrettshaller tilgjengelige hele året.**
- **Godt utbygde garderober.**
- **Nærhet til en rekke idrettsanlegg; fotballbaner, freeskipark, friidrettsbane.**
- **Nærhet til natur og friluftsmuligheter.**

Å vedta alternativ 3 vil medføre store konsekvenser for tilbudet til regionens idrettselever. Idrettsfagstilbudet ved Gausdal videregående skole er svært populært og har hatt stabil høy søkning siden det ble opprettet i 1983. I 2006 ble idrettsfag utvidet fra å ta imot 30 elever til å ta imot 60 elever per trinn, dette med bakgrunn i høye søkertall over tid. De siste årene har søkertallet på vg1 idrettsfag økt ytterligere. Det vil si at det hvert år nå er mellom 70 og 100 ungdomsskoleelever som har idrettsfag på Gausdal vgs som sitt førsteønske når de skal begynne på videregående skole. Idrettsfag i Gausdal, med sine 180 idrettsfagelever, er også størst av de totalt 11 idrettsfagstilbudene som finnes i Innlandet fylke. Gausdal vgs er også uten sammenligning den skolen i Innlandet med de beste fasilitetene for idrettsfag. Man skal også lete lenge på landsbasis for å finne noe tilsvarende.

Gausdal vgs har siden 2009 vært en del av det internasjonale Pierre de Coubertin skolenettverket. Pierre de Coubertin regnes som grunnleggeren av de moderne olympiske leker. Dette nettverket består av 27 skoler på fem kontinenter, og Gausdal vgs er den eneste skolen i Norden som er med. Dette medlemskapet ble tilbudt oss på bakgrunn av de verdier, aktiviteter og faglig nivå skolen har vist på internasjonalt nivå. Elevene våre får undervisning i Pierre de Coubertins ånd, noe som innebærer at skolen skal søke en internasjonal forbrødring på tvers av etniske, kulturelle og religiøse skillelinjer. Skolen deltar på Youth Forum hvert andre år.

Idrettsfag består av fellesfag, obligatoriske programfag og valgfritt programfag. Av de obligatoriske programfagene er det fagene aktivitetslære og treningsledelse som krever bruk av idrettsanlegg. Det samme gjelder det valgfrie programfaget, som i Gausdal er breddeidrett og toppidrett. Det betyr at det er ca. 180 elever som gjennom skoleuka har undervisning i/på et idrettsanlegg eller i friluft. På vg3 utgjør det for hver elev 14 (av 35) undervisningstimer i uka. Dermed sier det seg selv at det er stort behov for tilgang til idrettsanlegg, og at det er nødvendig for å få lagt en timeplan som tilfredsstillr kravene utdanningsprogrammet idrettsfag har.

Vi legger ved en oversikt som viser den totale anleggsmassen som skolen benytter daglig og viser nærheten til skolen for disse anleggene. Det sistnevnte er ikke minst viktig for en effektiv skolehverdag som minimaliserer transportbehovet og er energibesparende både for elever og lærere. Vi legger også ved en oversikt som viser totalt antall undervisningstimer i uka som krever tilgang til idrettsanlegg med to klasser på hvert trinn. I tillegg gjør vi greie for hvilke krav anleggene må oppfylle.

Idrettsanlegg tilknyttet Gausdal videregående skole, Pierre de Coubertin

Innendørsanlegg ved Gausdal videregående skole (alt under samme tak)

- To fullt utstyrte håndballbaner, der den ene i tillegg har hoppegrop for turnaktiviteter. Begge baner kan brukes til mange idretter.
- Styrkerom
- Dansesal
- Spinningrom
- E-sportrom
- Innendørs skytebane

Utendørsanlegg ved Gausdal videregående skole (avstand ca. 0-50 meter)

- Skatepark
- Sandvolleyballbaner
- Basketballbane
- Ishockeybane
- Oppkjørte skiløyper

Utendørsanlegg ved Gausdal videregående skole (avstand ca. 100 meter)

- Kunstgressbane
- Gressbane
- Friidrettsbane
- Terrengløype
- Frisbeegolfbane

Utendørsanlegg ved Fjerdum barneskole (avstand ca. 800 meter)

- Freeski-park med skiheis

I tillegg er det gode muligheter for friluftsliv rett ved skolen.

Oversikt over behov for tilgang til idrettsanlegg

Med seks klasser og 180 idrettselever er det mange undervisningstimer som krever bruk av idrettsanlegg. For å synliggjøre dette kan man se på hvor mange timer som kreves i de ulike obligatoriske programfagene per uke med to idrettsfagklasser og tre klassetrinn.

Treningsledelse 1: 4 timer, treningsledelse 2: 8 timer, aktivitetslære 1: 10 timer, aktivitetslære 2: 10 timer, aktivitetslære 3: 10 timer

I tillegg til disse programfagene har vi ca. 180 elever som velger topp- eller breddeidrett (ST-elever kan også velge disse fagene). Her har vi et stort utvalg av idretter og fysiske aktiviteter: fotball, håndball, langrenn/skiskyting, freeski, dans, e-sport, x-idrett (alpint, sprint/friidrett, aking, styrkeløft, bobsleigh), basistrening, ballspill og friluftsliv.

Dersom man legger sammen ukentlig timeantall både for programfagene og valgfagene på idrett havner man på 87 undervisningstimer per uke (42+45). I tillegg kommer kroppsøvingstimer som er en del av fellesfagene. På skolen brukes ti garderober.

Krav anleggene må oppfylle

De praktiske fagenes egenart tilsier at hvert fag minimum må ha en hall på størrelse med en håndballhall (20x40 meter) per time. I tillegg til hallkapasitet må man på idrettsfag ha tilgang til styrketreningsrom og spinningrom, samt svømmehall, isbane, friidrettsbane, langrenns- og skiskytterarena, alpinanlegg, freeskianlegg, og friluftslivsområder i umiddelbar nærhet. Idrettshaller og uteområder er klasserom i de praktiske fagene. Disse må ligge i en slik avstand fra skolen at ikke reiseveien/gangavstanden går ut over elevenes timetall.

Problemstillinger ved en eventuell flytting av idrettsfag fra Gausdal til Lillehammer

Bygging av nye idrettshaller

Det er foreslått å bygge en ny idrettshall dersom alternativ 3 velges. Det er ikke nok å bygge bare én idrettshall med kostnadene det måtte medføre, man trenger to idrettshaller. Disse nye idrettshallene må bygges i umiddelbar nærhet av skolestedet, noe som ikke er praktisk mulig å få til på grunn av beliggenheten til skolene på Lillehammer. Det er også store miljømessige konsekvenser av å tømme relativt nye idrettsanlegg for å bygge nye i et allerede fortettet Lillehammer sentrum.

Elevenes lovpålagte undervisningstid går bort i reisetid

Timetallet pr. uke for en idrettsfagelev er på 35 timer (sammenlignet med 30 timer for en elev på studiespesialisering). Det vil si at mulighetene for å bruke fritimer til transport/gange mellom vanlige klasserom er minimale, og det vil i så fall gå ut over elevenes obligatoriske undervisningstid. Hvis idrettsfag blir lagt til Lillehammer vgs. vil reiseveien/gangavstanden dit det skal foregå praktisk undervisning føre til at store deler av elevenes undervisningstid blir spist opp.

For å vise dette, kan vi komme med et eksempel: Det å gå fra Lillehammer vgs til Kristins hall/Håkons hall tar, ifølge Google Maps, 20 minutter én vei, noe som utgjør 40 minutter tur-retur. Det vil for eksempel si at for et 5-timersfag med 140 årstimer vil transport/gange til og fra "klasserommet" spise opp undervisningstiden elevene har krav på med 40 minutter av en 90 minutters økt. Elevene har krav på et bestemt timetall i hvert fag, og dette vil gjøre at de får redusert undervisningstiden sin betraktelig. Elevene får ikke det timetallet de har krav på i fagene sine.

Tilgjengelighet av eksisterende halltilbud

Det er også stor usikkerhet rundt tilgjengeligheten til anleggene på Lillehammer som bare kan leies deler av skoleåret. Kristins hall og Håkons hall er hallene som ligger nærmest skolestedene og som i praksis er de eneste reelle alternativene i forhold til timetall og avstandsproblematikk. Det er i dag trolig ikke ledig kapasitet for å kunne ta imot 180 idrettsfagselever på Lillehammer. Håkons hall / Kristins hall er også utilgjengelig i deler av året på grunn av utleie og ulike arrangementer.

Timeplanmessige utfordringer

Det vil også by på store timeplanmessige utfordringer å få sydd sammen forsvarlige timeplaner til skolens elever. Timeplanteknisk vil avstanden, og tiden det tar å bevege seg fra ordinære innendørs klasserom til idrettshaller eller utendørs idrettsanlegg, by på store utfordringer for fellesfagene og de teoretiske idrettsfagene som elevene også skal ha. Denne avstandsproblematikken vil også påvirke lærere som underviser i praktisk idrettsfag da de fleste idrettsfagslærere også underviser i teoretiske idrettsfag, som foregår i vanlige klasserom som de skal rekke tilbake til etter en praktisk økt. Noen underviser også i fellesfag. Det samme problemet gjelder selvsagt også dersom læreren først underviser i teoretiske fag og så skal rekke å komme seg til der hvor den praktiske undervisningen foregår.

Konklusjon

Gausdal videregående skole, Pierre de Coubertin må bestå. Hensynet til elevene må komme først. Vi er ikke tvil om at elevene på idrettsfag vil få et mye dårligere tilbud om utdanningsprogrammet blir flyttet, dersom det i det hele tatt lar seg gjennomføre. Ovenfor viser vi de svært gode idrettsanleggene Gausdal videregående skole har. Mulige konsekvenser av å flytte idrettsfag fra Gausdal til Lillehammer kommer også fram her. Mangelen på idrettsanlegg og andre fasiliteter gjør at idrettsfagstilbudet i regionen vil bli vesentlig dårligere for elevene.

Å flytte påbygg til Gausdal vgs vil bidra til å opprettholde Gausdal videregående skole, Pierre de Coubertin som et godt alternativ for elever i Lillehammerregionen som ønsker å gå på studiespesialisering på en mindre skole. Det er også med på å holde oppe et godt kompetent fagfellesskap for fellesfagene på idrettsfag.

Mvh

*Utdanningsforbundet ved Gausdal vgs
ved arbeidsplassstillitsvalgt Kari Steinbakke Gilje*

*Lokallaget i Utdanningsforbundet
i Gausdal, ved leder Øyvind Bakke*